

NOTAT

Dato: 15. juni 2015

Sag: JUS-15/01759

Sagsbehandler: /KLE

Vejledning om et rådsmedlems inhabilitet

§ 19 i Konkurrencerådets forretningsorden indeholder regler om et rådsmedlems inhabilitet:

”§ 19. Et medlem af Konkurrencerådet må ikke deltage i eller være til stede under behandlingen af en sag, såfremt medlemmet er inhabil efter forvaltningsloven.

Stk. 2. Et medlem, der bliver bekendt med, at der foreligger omstændigheder, som er egnede til at vække tvivl om vedkommendes habilitet, skal snarest muligt og inden behandlingen af sagen begyndes underrette formanden herom.

Stk. 3. I tvivlstilfælde afgør Konkurrencerådet uden deltagelse af det pågældende medlem, om vedkommende er inhabil.”

§ 19, stk. 1, vedrører det materielle grundlag for, om et rådsmedlem er inhabil, mens § 19, stk. 2-3, vedrører proceduren i forbindelse med inhabilitet.

Denne vejledning indeholder:

- (1) En beskrivelse af inhabilitetsreglerne
- (2) Proceduren, som skal følges af et rådsmedlem for undgå, at der efter en rådsafgørelse opstår spørgsmål om medlemmets habilitet

1. Inhabilitetsreglerne

Som det fremgår af forretningsordenens § 19, stk. 1, følger vurderingen af et rådsmedlems inhabilitet de almindelige regler i forvaltningsloven. Disse regler går i korthed ud på, at der ikke må foreligge omstændigheder, som er egnede til at vække tvivl om et rådsmedlems upartiskhed.

Forvaltningslovens § 3, stk. 1, indeholder en opstilling af en række forhold, som kan gøre, at et rådsmedlem er inhabil i forhold til behandlingen af en konkret sag. Disse forhold gennemgås i det følgende (den fulde ordlyd af forvaltningslovens § 3 er optrykt i [bilag 1](#)):

Nr. 1. Hvis vedkommende selv har en særlig personlig eller økonomisk interesse i sagens udfald eller er eller tidligere i samme sag har været repræsentant for nogen, der har en sådan interesse.

**KONKURRENCE- OG
FORBRUGERSTYRELSEN**

**ERHVERVS- OG
VÆKSTMINISTERIET**

Den, der er i fokus efter denne bestemmelse, er selve rådsmedlemmet. Det relevante spørgsmål er, om rådsmedlemmet har sådanne personlige eller økonomiske interesser i en sag, at disse interesser ud fra en generel bedømmelse vil være egnede til at påvirke medlemmets vurdering af sagen.

Hvis et rådsmedlem fx ejer aktiemajoriteten i et selskab, som fusionerer med et andet, har Konkurrencerådets behandling af fusionssagen en direkte økonomisk betydning for rådsmedlemmet, der vil være inhabil i sagen.

Et rådsmedlem vil også være inhabil efter denne bestemmelse, hvis vedkommende har været fx advokat eller revisor eller lignende i samme sag for en part eller en anden, der har haft en sådan særlig (personlig eller økonomisk) interesse i sagen.

Nr. 2. *Hvis vedkommendes ægtefælle, beslægtede eller besvogrede i op- eller nedstigende linie eller i sidelinien så nær som søskendebørn eller andre nærstående har en særlig personlig eller økonomisk interesse i sagens udfald eller er repræsentant for nogen, der har en sådan interesse.*

Den, der er i fokus efter denne bestemmelse, er rådsmedlemmets ægtefælle, familiemedlemmer i direkte opstigende linje (far, mormor etc.) eller nedstigende linje (børn, børnebørn) samt søskende og søskendes børn (nevøer og niecer). Andre "nærstående" kan være en fast samlever.

Bestemmelsen omfatter derimod ikke forældres søskende eller deres børn (fætre og kusiner).

Et venskabsforhold er heller ikke omfattet af denne bestemmelse, men kan være omfattet af opsamlingsbestemmelsen i nr. 5.

Et rådsmedlem er inhabil efter denne bestemmelse, hvis medlemmets ægtefælle mv. har en sådan personlig eller økonomisk interesse, som nævnt under nr. 1., i en sag, som rådsmedlemmet skal afgøre. Eller rådsmedlemmets ægtefælle mv. er repræsentant for en, der har personlig eller økonomisk interesse i sagen, jf. nr. 1 om advokat eller revisor.

Nr. 3. *Hvis vedkommende deltager i ledelsen af eller i øvrigt har en nær tilknytning til et selskab, en forening eller en anden privat juridisk person, der har en særlig interesse i sagens udfald.*

Det, der er i fokus efter denne bestemmelse, er en juridisk person, som et rådsmedlem har en nær tilknytning til, og hvor den juridiske person har en særlig interesse i udfaldet af en rådssag.

Der skal være tale om tilknytning til en privatejet juridisk person. Tilknytning til et offentligt ejet selskab er ikke omfattet, men kan være omfattet af opsamlingsbestemmelsen i nr. 5.

Rådsmedlemmets tilknytning til den juridiske person kan fx være som direktør eller medlem af bestyrelsen. For så vidt angår medlemskab af et repræsentantskab, beror spørgsmålet om tilknytning på repræsentantskabets størrelse og indflydelse på selskabsledelsen.¹

Nr. 4. *Hvis sagen vedrører klage over eller udøvelse af kontrol- eller tilsynsvirksomhed over for en anden offentlig myndighed, og vedkommende tidligere hos denne myndighed har medvirket ved den afgørelse eller ved gennemførelsen af de foranstaltninger, sagen angår.*

Denne bestemmelse vedrører ”toinstansinhabilitet”, som kunne forekomme, hvis rådsmedlem skulle behandle en sag ved to forskellige myndigheder. Bestemmelsen er næppe relevant for vurderingen af et rådsmedlems inhabilitet.

Nr. 5. *Hvis der i øvrigt foreligger omstændigheder, som er egnede til at vække tvivl om vedkommendes upartiskhed.*

Der er tale om en opsamlingsbestemmelse, og hvor det afgørende element er, at der er omstændigheder, som er egnede til at vække tvivl om et rådsmedlems upartiskhed ved afgørelsen af en sag.

Som nævnt under nr. 2 omfatter reglerne om slægtshabilitet kun familiemæssige bånd, men ikke venskabsforhold. Disse kan være omfattet af nr. 5, men det er et krav, at venskabet har nået et niveau med en ”betydelig forbundethed og hengivenhed.”² Almindelige venskaber vil ikke udgøre en inhabilitetsgrund.

Vurderingen af, om der i øvrigt er omstændigheder, som gør, at et rådsmedlem bør anses for inhabil, beror på et skøn på baggrund af de konkrete omstændigheder set i forhold til fortolkningen af praksis. Afgørende er, at der kan herske fuld tillid til, at et rådsmedlems sagsbehandling har været upåvirket af usaglige interesser.

---

¹ *Niels Fenger: Forvaltningsloven med kommentarer (2014), s. 191.*

² *Hans Gammeltoft-Hansen: Inhabilitet i forvaltningen (2011), s. 103.*

2. Proceduren

Det følger af forretningsordenen § 19, stk. 2, at et rådsmedlem har pligt til at underrette formanden for Konkurrencerådet, hvis der måtte være omstændigheder, som er egnede til at vække tvivl om medlemmets habilitet.

Underretningen skal ske snarest muligt, og inden behandlingen af en sag begyndes.

2.1. Afklaring af inhabilitet

For at sikre at rådsmedlemmer, som er inhabile i en sag, ikke modtager udkast til afgørelse inkl. fortrolige informationer, bliver der forud for udsendelse af udkast til afgørelser foretaget en vurdering af eventuelle inhabilitetsproblemer.

Rent praktisk indgår der på dagsordenen for et rådsmøde – inden punktet ”Eventuelt” – som et fast punkt ”Drøftelse af mulig inhabilitet blandt rådsmedlemmerne i kommende rådssager.”

Til brug for denne drøftelse får rådsmedlemmerne tilsendt en liste over de sager, som er planlagt til behandling på de tre kommende rådsmøder. Listen angiver navnene på sagerne, de primære interessenter (parten eller parterne) samt andre berørte (klagere eller konkurrenter).

Listen indeholder samtidig en kort beskrivelse af sagen og det konkurrenceretlige problem, men uden angivelse af følsomme oplysninger som fx markedsandele mv.

Formanden for Konkurrencerådet kan også mundtligt orientere om kommende sager, hvis dette i særlige tilfælde skønnes hensigtsmæssigt.

Hvis et rådsmedlem på baggrund af denne orientering konstaterer, at der kan være forhold, der gør, at vedkommende må anses for inhabil i forhold til en eller flere af de nævnte sager, skal det pågældende medlem gøre opmærksom herpå på mødet.

Det enkelte rådsmedlem har dog ret til selv at erklære sig inhabil i en sag og dermed – efter egen beslutning – afstå fra at deltage i behandlingen af sagen.

Erklærer et rådsmedlem ikke af sig selv, at vedkommende er inhabil, afgør formanden, om rådet med det samme skal drøfte det rejste inhabilitetsspørgsmål. Formanden kan dog også vælge at udskyde drøftelsen af inhabilitetsspørgsmålet til et senere rådsmøde. Dette kan fx være relevant, hvis den pågældende sag ikke skal behandles på det førstkommende

rådsmøde, og der samtidig er tale om en vurdering, som kræver en nærmere undersøgelse af de faktiske forhold og af praksis.

Er Konkurrencerådet i tvivl om, hvorvidt et medlem er inhabil, drøfter rådet spørgsmålet uden deltagelse af det pågældende rådsmedlem, jf. forretningsordenen § 19, stk. 3. Det hindrer dog ikke, at rådet foretager en afklaring af de relevante forhold med medlemmet forud for rådets afgørelse.

Bliver et rådsmedlem først efter et rådsmøde opmærksom på, at der kan være forhold, som gør, at vedkommende kan anses for inhabil i forhold til en fremtidig sag, skal vedkommende snarest muligt give formanden besked herom, jf. forretningsorden § 19, stk. 2.

Herefter afgør formanden, om og hvornår rådet har mulighed for at tage stilling til inhabilitetsspørgsmålet, således at dette er afklaret, inden styrelsen skal udsende udkast til rådsafgørelse i den pågældende sag.

Har et rådsmedlem ikke deltaget i et rådsmøde og dermed ikke haft mulighed for at komme med en tilkendegivelse vedrørende sin eventuelle inhabilitet, vil styrelsen kontakte vedkommende med henblik på at få afklaret, om vedkommende er habil, eller om der er forhold, som gør, at det er nødvendigt, at rådet på et kommende møde drøfter, om vedkommende er inhabil i en sag.

Hvis det undtagelsesvist skulle ske, at et rådsmedlem først bliver opmærksomt på et eventuelt inhabilitetsproblem efter, at vedkommende har modtaget udkast til rådsafgørelse, skal rådsmedlemmet straks meddele dette til formanden. I givet fald må rådet træffe afgørelse på rådsmødet vedrørende inhabilitetsspørgsmålet inden behandlingen af sagen. Træffer rådet afgørelse om, at det pågældende rådsmedlem er inhabil, forlader medlemmet (hvis dette ikke allerede er sket) lokalet og afleverer det udliveredede udkast til rådsafgørelse.

2.2. Udsendelse af afgørelsesudkast

Konkurrence- og Forbrugerstyrelsen noterer på baggrund af rådsmedlemmernes tilkendegivelser, og eventuelt rådets afgørelse herom, hvilke rådsmedlemmer, der er habile, hhv. inhabile, i forhold til en fremtidig sag.

Rådsmedlemmer, som positivt har tilkendegivet, at der ikke er forhold, som gør, at de kan være inhabile, vil herefter modtage udkast til rådsafgørelse i en sag.

Tilsvarende vil de rådsmedlemmer, hvor rådet har taget stilling til inhabilitetsspørgsmålet og afgjort, at de pågældende ikke er inhabile, få tilsendt afgørelsesudkast.

Derimod vil rådsmedlemmer, som rådet har fundet inhabile, eller rådsmedlemmer, som selv har erklæret sig inhabile, ikke modtage afgørelsesudkast.

Hvis tidsmæssige årsager har umuliggjort, at rådet har truffet afgørelse om et rådsmedlems inhabilitet, inden styrelsen skal udsende udkast til afgørelse, drøfter formanden sagen med det pågældende rådsmedlem, og afgør, hvorvidt medlemmet skal have udkast til rådsafgørelse mv. i den pågældende sag tilsendt.

Forvaltningsloven

*Kapitel 2
Inhabilitet*

§ 3. Den, der virker inden for den offentlige forvaltning, er inhabil i forhold til en bestemt sag, hvis

- 1) vedkommende selv har en særlig personlig eller økonomisk interesse i sagens udfald eller er eller tidligere i samme sag har været repræsentant for nogen, der har en sådan interesse,
- 2) vedkommendes ægtefælle, beslægtede eller besvogrede i op- eller nedstigende linie eller i sidelinien så nær som søskendebørn eller andre nærstående har en særlig personlig eller økonomisk interesse i sagens udfald eller er repræsentant for nogen, der har en sådan interesse,
- 3) vedkommende deltager i ledelsen af eller i øvrigt har en nær tilknytning til et selskab, en forening eller en anden privat juridisk person, der har en særlig interesse i sagens udfald,
- 4) sagen vedrører klage over eller udøvelse af kontrol- eller tilsynsvirksomhed over for en anden offentlig myndighed, og vedkommende tidligere hos denne myndighed har medvirket ved den afgørelse eller ved gennemførelsen af de foranstaltninger, sagen angår, eller
- 5) der i øvrigt foreligger omstændigheder, som er egnede til at vække tvivl om vedkommendes upartiskhed.

Stk. 2. Inhabilitet foreligger dog ikke, hvis der som følge af interessens karakter eller styrke, sagens karakter eller den pågældendes funktioner i forbindelse med sagsbehandlingen ikke kan antages at være fare for, at afgørelsen i sagen vil kunne blive påvirket af uvedkommende hensyn.

Stk. 3. Den, der er inhabil i forhold til en sag, må ikke træffe afgørelse, deltage i afgørelsen eller i øvrigt medvirke ved behandlingen af den pågældende sag.